







# ХОҲООНУН ТОҶО БЭЧЭЭТТЭММЭТЭ?

Редакцияда кирибит айымнылары ырытыы

Визити аарааччыларытыт хобоонтору, атын да айымнылары үгүстүк тутубыт. Олортон сөтөөхтөрүн ханыт байтын страндаларыгар тийгин быспака бөчөтүрөө кыһанар.

Ол эрөөри сорох айымнылар, эер курдук, «кун сырыгыгыт корбөттөр». Кинилер итөөстөрө түүхханы?

«Сородох түүрүя хабыта, Сөгөриэн, аймаата дууһабын. Сородох дин тылга өсүя Сүрөди хаанынаа ытаата...»

— дин сааламыр Одьулуучнаады СКТУ үөрөнөччигэ С. Васильев «Сородох дин тылга умнуоха» дин хобоонун. Манна үүс-уран литература поэтический айымнытыгар сүрүн көрдөбүл—рифмалаһын умнуллабут. Онон хобоонго мааринныра дин куплеттар строкаларга төг сүһөхтөниллэрэ (ритми) эрө буолбут. Бу аата хобоон өөр-

ма да өттүнэн ирдөөлгө иштөөтөөбөт.

Ити курдук форманы (рифма, ритм) тутуспатах хобоонорун Сылантай П. Дьяконов, Хытөөттөн В. Илларионов, Дирин өрто өсүөлөтүн үрө-көччигэ А. Сокольникова уо. д. а. ыттылар.

Форманы нам да тутуһа сатабыт хобоонорго бинэ дойдулаахтарбыт СТУ студенттара Д. Эверстов, М. Мандаров, Хоптобөттөн В. Петров уо. д. а. ыттылар эрээри, үүс-уран өттүнэн сылаһыба-тахтарынал хаһнакка туһаныллыбатылар. Онуоха сүрүн итөөстөрүнэн хобоонор поэтикаһа сүөхтэрэ, прозаттан уратыламматтара буолар.

«...Көрдөөн, хостоон булуох-түт Көстүбөтөх диктанин, Дойду ахсын туойуохут Былар ааспыт үбөн» — дин, халэбур, «Чурапчы» дин хо-

һоонутар Д. Эверстов көнөрү көпсөөн хурдугун ааһан чөпчүтэ суох күдээринэ суруйар.

Хобоонорго араас, бай үүс-уран өрөттөөлөр туттулу-баттар, өттон олоро суох хо-һоон көпсөөнтөн хантан атын-наннай, аһалыгар хайдах иштээтиһэй?

Манник бэдөө итөөстөрү, сэтэ өйдөөбөт буолуулары сөргө автордар хал буолбут темалары ылан баран олору сөнүүнүк, санаткы суруйбаттарын; хобоонорун дөһөсө тымаһака, уһата-көчтөтөн уһуһуһай, сатабай өнөрөллөрүн; кыра айымныларыгар бинэ тыды хаста да хатылаан, бинэ дүүдөтөллөрүн, дьада-талларын курдук итөөстөрө аабэх.

Бу аһалыбттары үчүөт-таан, үүс-уран литератураны үрөтөн, ааран, бини автор-дарбыт үтүгэй уонна үтүс айымныларынан үөрдөлөрүн күүтөбит.

Р. ДАНИЛОВ.

## Фашистской Германияны кыйыы 30 сыла туолуутун көрсө

# КИМ ДА, ТУОХ ДА УМНУЛЛУБАТЫН

Фашистской Германияны кыйыы 30 сыла туолуу-гар амаан «Ким да умну-лубат, туох да умну-убат» дин дөһүнүн Ара дойду Улуу сэриитин кыт-тыгылаахтары тустары-нан сийлиги матырыйаал-лары холуйар, чөмөгтүүр соруу турар.

Ол иһинтэн, ССРС Журналистарын союһун оройуонаады тэриэтэги муннабар «Бу боптурбуу дьуулаһан баран, тэрийэр үлэни ыһтарга быһаары-лынна. Онон сибээстээн бари нэһиликтэргэ, ос-куолаларга сурустар ыт-тылыһылар.

Туох-хаммык кимнэ, нэһиликтэр айы Ара дойду Улуу сэриитигэр кыттыбыттар эстиһектэ-рин чуолкайдаһын наада. Ийэ дойдularын көмүскэ-һэн, өстөөгү үлүрүтүһэн баран, аймак-билэ дьонно-ро суох буолууларынан, бинтэр араас дьыһаалары-нан, күкүр-дүүлэр үлэ-рэлэригэр биллэбэксэ асабыттар, өлбүтүр-сүп-пүттөр баар буолуохтары-нан. Кинилэри ирдөөр, бу-лар үлэни ыттыахтаах-тыт.

Бу дьуһунаах үлээнэ-һиликтэр Советтара, ком-сомольскай, киемеркай тэриэтэлэр, кыһа суол-дьуттар кууска ыһаан фронтовиктар тустарымак ахтымылары, көпсөөннөри холуйан, элбэх санга, со-кун матырыйааллары тү-лэн анал оройуонаады комиссияра (саалаһааччы-таб И. М. Павлов) көл-лөрөөллэрэ күүтүлэр.

Сэригэ кыттыбыттар тус бэйэлэри ахтыла-рын, фронтовой сурукта-рын, фотокарточкаларын,

киилэр тустарынан ба-чээккэ таһыбыт бари ма-тырыйааллары рабвоенко-манка 1974 сыла тохсунньу ай иһинэн тиксэрэрэ кы-һаныахта. Онон нэһилик-тэртэн урут кирибит ма-тырыйааллары кытта тү-лэн, чөмөгтөөн буюуннар түүе ааттарын үйэтитэр уонна эдэр көлүнөбү көл-сүр кыах үөскэтиллэр.

Сэригэ саванаады доку-муон ситэ суох да буол-ларына, кырдыарас дьон-норго фронтовиктар олох-торун, үлэлэрин тустары-нан чуолкайдаан кыргыс-толоонугар олтубуттар, ону тэнэ тыһынаах эр-зиллэн кэлэн эйэлээх олохто үлэлээччилэр тус-тарынан суруйуу наада. Онуоха оройуонаады журналистскай тэриэтэ анал конкурс биллэрэр. Онон чуолкаан, фронтови-ктар тустарынан матыры-яаллары холуйааччылар, ахтымылары, очеркчалары, зарисовкалары, көпсөөннө-ри суруйааччылар бийри-ниэтэрэ.

Бу үлэни сибээстээн биниги комиссиябыт орой-уонаады Войбуой албан-аат кинигэтигэр дьоннору үйэ-саас тустары киллэ-рингэ ССКП райкалугар көмөлөһөр быһааччы сору-ктаах.

Ийэ дойду көмүскэһэр тустарынан турбут бую-уннарбыт ааттарынан ко-руст айүгэр, сүрүрэр ма-ддытти халларар иһин оройуон үрдүкөн кинэ үлэни бари бүтүүн утум-наахтык ыһтыабыт!

Н. БАРАШКОВ,  
ССРС Журналистарын союһун оройуонаады тэриэтэги секретара.

Редактор А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.

ССКП райкома уонна райсовет исполкома Саха АССР Министрдерин Советын иһинээди капиталылай тутууга управле-ние техничскай надзорга Чурапчы уонна Алексеевскай оройуоннарыгар инспектора

ИГНАТЬЕВ Виктор Васильевич

бу дьыл сэттинньи 21 күнүгэр уһун, марахан ыарыһтан олбүтүнэн бокуоньуну изгэттэригэр, аймахтарыгар дини кутурданынан биллэрэллэр.

«Мейкоххоэстрой», тууу механизированнай участкагы, администрациялара, партийнай, комсомольскай тэриэтэ-лэрэ, оройуонаады архитектура оройуон урукку архи-тектора

ИГНАТЬЕВ Виктор Васильевич

марахан ыарыи кинигтэн бу дьыл сэттинньи 21 күнүгэр олбүтүттөн динини курутубалларын бокуоньук аймахтарыгар биллэрэллэр.

Оройуонаады эми холбоһугун администрацията бухгалтер Игнатьева Екатерина Васильевна кини таһыыр пар-тия

ИГНАТЬЕВ Виктор Васильевич

бу дьыл сэттинньи 21 күнүгэр марахан ыарыһтан олбүтүнэн дини кутурданынан тиэрдөллэр.

### Оройуон экраннарыгар

## „ВОСХОЛООБУН“

ГДР, ПОЛЬША, ИТАЛИЯ киностудияларын кытта «Мос-фильм» (ССРС) киностудията кыттыһан өтөрбүт биде сериал-лаах заргыһаата.

«ВОСХОЛООБУН» автор-дарын үтүөлөрүнэн Совет-скай сэриилэр бойбуой суолларын хаһааччытаа-рар да кинигин уонча өй-дөбүлээстик көрдөрүү буолар. Уруксу оггузар событиелары маһнык кинигин көрдөрүүкү би-һиги кинибит быһа илигэ.

Бу кинигэ кыһаһаа-һа—фашизмга үлүрүгүү-гэ, Европаны гитлеровскай күрүттээһинтэн босхо-лообуһунга Советскай ко-руот уонна кыһа армия-тын быһаарар орусун кырдыккаахтык көрдөрүү. Хартыһа политическай ме хоһоона хаһааччытаа-рар да бүгүнкү күнүгэр тирээн турар боптуруска эпикээтиһэр.

Норуот маассата дойду, армия саалаһааччыларын дьайымыларын көрдөрүүгэ таба суоллар булуллабүт-тарынан «Восхолообун» фильм эми сыналлаах. Хартыһа историчны, бипрдиһилээн личностар дейтөллөстөрүн, кинигэ маассатын хаһааччынын саганымаастык уонна кырдыккаахтык көрдө-рөр, партия саалаһатынан бэйэтин көнүлүн уонна түтүлүгэ суох буолуутун көмүскэбит советскай ко-руот идейкэй-политиче-скай сомоготун өйгө-санаа-ра хатаардык арыйар. Улуу сэригэ рядовойдыр-тан охсунуу тыһыынчакан бипростээгэ, накораматны штаб картатытан көрө олорор генералларыгар, бүтүн сир шарын бала-һаннаһатын сийлиги ыры-тар партия уонна норуот саалаһааччыларыгар тийэ—бары ол сэригэ уоттаах сылларыгар бипр өйүнэн, бипр баһанан олоһубуттара. Ити хартыһага чуолкай-дык уонна сытытык

көрдөрүллүбүт

—Хас да сылаһааһыта биниги суруйааччылар Ю. Бондарев уонна О. Кур-гановы кытта сэригэ тулу-нан заргыһааны өнөрөө саһаа булуһунтун.—Дини кинигэр туһунораччы-ре-жиссер Юрий Озеров, —Визити, кинематограф-тарынан урут туох оло-һулаһубутун хатыһабаһы-эра, аһаһыт событиелар тустарынан кинигин ус-на дьуһунаахтык кө-чүрүгэ барарбылыт. Онуо-ха бипрчиһинлэр баалла-ра. Сорох араас, баһатан турар, американскай су-пербоевиктарга Советскай Армия гитлеровскай Гер-манияны үлүрүтүүгэ ураты оруола аһаһылаар эбэтэр соһулар. Визити кинибит кырдыгы чөлү-гөр түһэрэһтээх. Визити заргыһааччытыгар теманы кинигин хаһан 1943—1945 сыллардаах байһаннай уонна политическай со-бытиелар чуолкай истори-ческай накораматтык айыма аһа маһныгы хо-лоһуу оһаһуһубутта.

Фильми бүгүнкүүтүн көнүө советскай герой-буойуннар типичнай образ-тара аһаһаллар. Бу—артил-лерия капитана Цветаев, медсестра Зоя, полковник-тар Громо уонна Лукин, майор Максимов, Цветаев ординарһа Сашка Фи, сэриин араас дьон көрүү-лэринэн—саһаат уонна полководец хараһынан көрдөрүгө бинигэ кыһа бипрбитэ, фильм событий-най эрэ буолбакка, психо-логическай эми буолары-гар көмөлөспүтэ.

Цветаев—Николай Оли-ник, Сталин—Б. Захариад-зе, Жиков—Михаил Улья-нов, Рохоссовскай—Влад-лен Давыдов.



МОСКВА. Чөпчөки промышленность өһөһүктарын ассорти-меннарын уонна таһнык күлү-ратын Бүтүн Союзтаады инсти-тутугар москвичтар иһинлэригэр Минскөйдөөри Моделлар дьыалэра өтчүөттөөтэ.

Минчаннар Белоруссия үгө буолбут национальнай көстүү-мөһүн уонна аһыһымы моделлар коллекцияларын көрдөрүлэр. Минскөй модельердарынан киллэ-риллэр моделлар 40 бырыһаан-нара сыл ахсын промышленность бөлөһүнөһүннөтөр мунналар. Көр-дөрүлүбүт моделлартан өрдүк үһүлүчү ыһчат көстүүмөһүн уонна тиригтөн тигиһилбит сон-нор дьикти коллекциялара сэргэ-дэлэһэлэр.

Снимокка: тиригтөн тигиһил-бит ыһчат күһүнчээс көтөр ис-тээх соһө.

А. ПУШКАРЕВ фотота.  
ССТА фотохрониката.

ВИЗИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовой индекс 678700, Чурапчы с. Карл Маркс редактор— 9-13-95, редакторы солбуйааччы, эппиэт-секретарь—9-14-95, отделлар— 9-14-95, уопсай—9-15-95.

«Саһа олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета депутатов трудящихся Якутской АССР